

Sárai Vanda

Légüres téren át a megújulás felé

Jagicza Patrícia:
Blank Space

Nagyházi Contemporary,
2021. II. 1–26.

Gyakran hallani azt a közhelyet, miszerint az emberek hétévente teljesen kicserélődnek: a kijelentés alapjául szolgáló pop tudományos meggyőződés szerint az emberi sejtek ennyi idő alatt teljesen megújulnak, ezért testi-lelki átalakulásra érdemes számítani minden hetedik év letelte után. Anélkül, hogy e kijelentés tudományos megalapozottságát vizsgálni kezdenénk, abban kétségtelenül megegyezhetünk, hogy hét év hosszú idő, ezért egy ilyen időintervallum során mindannyian komoly változásokon megyünk keresztül. Teljesen más foglalkoztat minket tizennégy és huszonegy, harminchárom vagy épp negyvenévesen. Igaz lehet ez a szakmai érdeklődésünkre, a családi szerepeinkre, de az önmagunkról vagy épp a világról alkotott képünkre is.

JAGICZA Patrícia:
Janus II., 2020,
olaj, vászon,
60x55 cm,
Fotó: Újvári Csaba
A művész jóvoltából
↓

Nem képeznek kivételt ez alól a művészek sem. Bár retrospektíven szeretjük az életműveket bizonyos szempontok alapján egymástól elkülönülő szakaszokra bontani, de ezek a határok a legritkább esetben vonhatóak meg egyértelműen. Különösen nem magától értetődő ez az alkotás jelen idejében – érezni ugyan lehet az új idők, inspirációk és hatások szelét, de biztosan még nem lehet tudni, hová fut majd ki az átalakulás.

Egy ilyen fordulóponthoz érkezett el Jagicza Patrícia is, akinek a február elején a Nagyházi Contemporaryben nyílt *Blank Space* című kiállítása egyfajta átmenetet képez a mostani és az ezt követő élet- és alkotói szakasz között. Hogy mennyire nem tud egy ilyen folyamat egyik pillanatról a másikra lezajlani, arra maga Jagicza is élő példa: az átalakulás, a vedlés és az ezt követő újjászületés aktuusa már a Négyszoba Galéria *Születésnapomra* című csoportos kiállításának résztvevőjeként is központi szerepet töltött be műveiben. Egyfajta folytatásnak is tekinthető a mostani kiállítás, amelyben egyetemes vagy kifejezetten magánmitológiai tárgyak és alakok kísérik a művészt az átalakulás útján.

A kiállítás címében megjelenő űr a popkultúrában is rendszeresen felbukkanó, téren és időn kívüli állapotot jelző köztes állomás; gyakori filmes elem, hogy a vízvonalnak számító fordulópontoknál a főszereplők egy világítóan fehér, légüres térbe kerülnek, ahonnan új elhatározásokkal és meggyőződésekkel, tettekre készen térnek vissza. A kiállításon szereplő festmények is hasonló teret szakítanak ki maguknak: a már-már vakítóan fehér háttéren szinte világítanak Jagicza személyes történetekkel tarkított útjelzői. Csendéleteinek tárgyai és beállításai pedig olyan mértékű személyességet tükröznek, hogy azokat nyugodt szívvel lehet önportréként is értelmezni.

Mitológiájának egyik központi szereplője a művész által saját képére formált Janus alakja, a kezdet és vég istene. A kétarcú férfi, akinek egyik arca a múltba, másik pedig a jövőbe tekint, tökéletes szimbóluma a transzformáció, a valamivé válás folyamatának. Jagicza festményein Janus alakja gipszbe fagyott, duplikált önarcképpé alakul át, melynek balján egy antropomorf maszk, jobbán pedig maga a maszkírozott művész szerepel, hangsúlyozva az újrakezdés és az átalakulás gerjesztette nehézségeket: a múlttal való leszámolást és elengedést, illetve a jövő ismeretlenje felé való elindulást.

JAGICZA Patricija:
Touch, 2021,
 olaj, vászon,
 55×80 cm,
 Fotó: Újvári Csaba
 A művész jóvoltából
 ←

JAGICZA Patricija:
Sweet Kong, 2020,
 olaj, vászon,
 40×30 cm,
 Fotó: Újvári Csaba
 A művész jóvoltából
 ↓

Blank Island című festménye egyfajta hommage saját művének, a *St. Ego* című gipszmunkának, amelyben a művész saját arcának behorpadt orrú gipsznyomatát egy mini sztegoszaurusszal fedte el – így vált a kis dinó az önmegismerés és -elfogadás éllavasává, St. Egóvá, aki Jagicza műveinek egyik visszatérő alakja. A festmény élettelennek tűnő, hófehér gipszfiguráját ellenpontozza az apró, ám annál élénkebb színű és arckifejezésű dinoszaurusz, aki egyfajta motiváló figuraként igyekszik az önmagával való szembenezésre biztatni a megfáradt alakot.

A művész személyes történetének tükrében válik világgossá a *Marble series* című munka is. A rendhagyó színű, limitált kiadású kosárlabda egyrészt Jagicza kosárlabdázó múltjának felvillantása, másrészt újjászületésének mementója is: a labda megszokott, narancsszínű bőrének levedlése és a márványszínű, -mintás felület is a transzformáció folyamatát hivatott hangsúlyozni, miközben az objektum egyfajta szintézise is lehet a sportoló múlt és az alkotóművészeti jelen kettősségének. A vedlés aktusa a *Dávid?* című festményen is hangsúlyos szerephez jut, az elmaszkírozott orr és száj napjainkban azonban nemcsak az átalakulás, de a veszélyeztetettség és a külvilág elleni védekezés képeit is megidézi. Nehéz elhessegetni a hasonló asszociációkat a művész *Touch* című festményénél is: a Jagicza munkáiban szintén rendszeresen felbukkanó, korallokat ábrázoló művön az egymáshoz épp hogy kapcsolódó korallpolipokról nem könnyű eldönteni, hogy közelednek vagy távolodnak épp egymástól – de egy icipici szálon igyekeznek összekapcsolódni, bármi történjen is.

A művészetére jellemző, visszatérő motívumok mellett kiemelt fontosságúak számára a talált tárgyak és az ezekből létrehozható új kapcsolatok is. Így kaphat helyet a kiállítóterben egy jókedvre derítő, mosolygásra buzdító, a költözésektől és ragaszkodástól elrongyolódott képeslap, de egy fontos kötet védőborítójának leszakadt darabkája is. Ez utóbbi, a *Gondolatfoslány* címet kapott mű a *Blank Space*-kiállításra egész sorozattá állt össze: a kiadó

JAGICZA Patrícia:
John Vice (részlet),
 2021, olaj, vászon,
 160×110 cm,
 Fotó: Újvári Csaba
 A művész jóvoltából
 →

ikonikus logójának színváltozásai figyelhetők meg a *Két hasonló gondolat* és a *Gondolatmenet* című képeken. Míg az előbbi két, alapvetően hasonló meggyőződés irányváltását, addig az utóbbi a gondolkodás folyamatának transzformatív jellegét modellezi: azt, hogy a gondolkodás is egyfajta átalakulás, amelyben az A-ból B-be tartó út legtöbbször kitérőkkel, önmagunkból való kifordulással és örökös újraértelmezéssel van kikövezeve.

Efféle átalakuláson ment keresztül a King Kong-filmekből ismert gorilla alakja is, aki jelen kiállításon *Sweet Kong* néven miniatúrré zsugorodva köszön vissza a művész tenyeréből. Ezzel egyfajta szerepcseré is végbemegy: míg az elhíresült King Kong-plakátokon a gorilla tartja öklében a törékeny női figurát, itt a korábban fenevadként ábrázolt majom kukucskál bátortalanul a magasba emelt ujjak közül.

A *John Vice* című munka a kiállítás legszuggesztívebb alkotása. A John Baldessari Barcelonában megrendezett életmű-kiállítását hirdető plakátra montázsolt, ré-

mült tekintetű Vice-plakát szinte beszippantja a nézőt saját nyugtalanságának buborékjába. Könnyű azonosulni ezzel az érzéssel: jelen pillanatban szinte mindannyian ilyen kétkedéssel és rettegéssel telve, megfáradt szemekkel tekintünk a jövőbe. Baldessari megidézése azonban nem csak vizuális háttérként izgalmas referencia: a művész azon világhírű alkotók egyike, aki alkotói pályájának egy pontján úgy döntött, megszabadul korai munkáitól – azonban meglehetősen radikálisan vágta el magát korábbi életszakaszától: felgyűjtotta a régi festményeit, hogy tiszta lappal kezdhesen.

A *Blank Space* című kiállítás tehát fontos fejezet Jagicza Patrícia munkásságában: egy átmeneti, a korábbiakat értékelő és áttekintő állapot ez, amelyben eldől, merre halad tovább az addig felfedett magánmitológia, és milyen elemekkel bővül majd az életmű előrehaladtával. Hogy David Bowie örökzöldjét idézzem: „Nem tudom, hová megyek innen, de azt megígérhetem, hogy nem lesz unalmas.”